

Xerrar amb un filòsof desperta curiositat, però també genera resistències. Trobar un punt de vista lúcida que ens doni claus de resposta als nostres interrogants profunds, sovint, xoca amb la dura barrera del llenguatge. Ignacio Castro Rey és un filòsof que intenta dirimir el seu discurs crític de la nostra societat entre la fidelitat a l'abstracció del llenguatge filosòfic i l'esforç didàctic de fer-lo entenedor a la gent que no hi està avesada. Viu a Madrid, on combina la docència amb la producció com a assagista i crític d'art. Últimament, ha participat a xerrades i debats sobre Tiquun, un col·lectiu d'activistes francesos amb un discurs transgressor força innovador.

Oriol Leira
entrevista@setmanaridirecta.info

Quina creus que és l'aportació que fa el col·lectiu Tiquun al debat polític del nostre moment històric, suposa alguna novetat?

Pel que fa a la nostra tradició esquerranosa, el conjunt de textos de Tiquun i el Comitè Invisible representa una ampliació del camp de batalla que es lliura de manera soterrada en el nostre present històric. Per dalt, *Teoria del Bloom*, *Crida*, *Introducció a la guerra civil* i *La insurrecció que ve* expressen, per primer cop en molts anys, la voluntat de discutir al capitalisme una explicació global del moment històric en què ens trobem. Agamben, Badiou i altres (també Baudrillard) han fet anàlisis crítiques del nostre ordre social precioses, però potser des de *La societat de l'espectacle* de Debord mai no ens havíem trobat amb uns textos que s'infiltrassin d'aquesta manera en les nostres vides, que donessin una visió tan al·lucinantment diferent de la que ofereix la normalitat capitalista de si mateixa. Tant és així que, al marge fins i tot dels acords o desacords concrets amb la lletra d'aquests textos, la seva primera virtut és llançar una estimulante incertesa sobre allò que sigui el present, cosa impensable només fa deu anys. Que *La insurrecció que ve* pugui ser escrit i publicat ja ens indica per si sol que som en una època completament diferent del que es pretén oficialment, fins i tot des de l'esquerra més o menys instruïda. Per baix, l'ampliació del camp de batalla que representen aquests llibres afecta una subversió política de la nostra existència quotidiana, del significat comú de la nostra forma de vida, que fins ahir deixàvem per una

Ignacio Castro Rey El llarg viatge

mitologia privada o, com a màxim, a una ontologia sense cap mena d'implicació pràctica. Lluny d'això, la imatge de l'Imperi biopolític amb què ens provoca el Comitè Invisible contraposa al liberalisme existencial que ens envolta un comunisme existencial corrosiu. La primera funció política de *La insurrecció que ve* és ensenyar-nos a percebre d'una altra manera, a existir d'una altra manera. Al marge del fet que es tracti d'un llibre lligat directament a una praxi política eficaçment anòmla, que neix d'ella i torna a ella per rearmar-la, la carn d'aquest text és tan violenta que, encara que després de llegir-lo es concloués que "no es pot fer res", després d'aquest escombrat de la mirada a través del que som, el món ja no és el mateix. Els intensos debats del mes de desembre passat a Barcelona, tot i el relatiu desconeixement que es notava d'aquests llibres, no van deixar de palesar el caràcter tremendament revulsiu que tenien per nosaltres. La commoció política i vital que produeixen comporta un efecte polític important per si mateixa, al marge del que siguin les propostes positives de Tiquun/Comitè Invisible. Si la primera tasca política davant d'un esdeveniment nou és deixar de dormir bé, perdre la bona consciència i el son, aquests llibres compleixen amb escreix aquesta tasca; per tant, han sacsejat la nostra inèrcia.

I pel que fa a l'àmbit de les propostes, trobem la mateixa

—
"Des de 'La societat de l'espectacle' de Debord, mai no ens havíem trobat amb uns textos com els de Tiquun, que donen una visió tan al·lucinantment diferent de la que ofereix la normalitat capitalista de si mateixa"

—
"No puc creure en cap sistema polític que no sigui abominable; cosa que no treu, és clar, que no consideri urgent un canvi històric i cultural en el nostre món"

novetat, profunditat i solidesa?

Pel que fa a aquesta qüestió, s'ha discutit molt... El normal és que l'alternativa, quan es cau en el parany de donar-la, no estigui a l'alçada del diagnòstic crític, si aquest ha estat realment audaç, nou. Com es pot estar a l'alçada de l'esfondrament general que ells pronostiquen? Com es pot fer una proposta general que, al seu torn, no entri en el problema general que denuncia, el del que ells anomenen la política clàssica? Tanmateix, després d'una primera impressió una mica superficial, la veritat és que l'última part positiva de *La insurrecció que ve* és extremadament interessant, plena d'idees difícils, algunes d'elles nascudes d'una praxi de la qual un gairebé no sap res. Amb tot, crec que la seva proposta rau en la implacable visió que mantenen, en aquella potència insòlita de fer el buit, de deixar-nos en suspens, en blanc. Després d'assistir a aquest escombrat pel nostre món, congelant moments visionaris del nostre poder còton i de la nostra opressió a càmera lenta i congelant-nos per armar-nos amb una percepció diferent, tot el que vingui després esdevindrà nou i efectiu, fins i tot en el pla de les reformes. Com he dit en algun lloc, encara que després d'aquest travellament conclouem (en part per la seva mateixa radicalitat) que no sabem què fer, fins i tot que no es pot fer res, el món ja no és el mateix i nosaltres no som els mateixos. Per tant, crec que la primera tasca política, si volem canviar quelcom de les coses, és prendre'ns seriosament aquesta incursió. És aquí on, justament, falla l'esquerra, contenta amb la seva escolàstica administrativa, amb el seu petit indret sota el sol de l'Imperi. Demanar respostes sense, abans, aguantar la intempèrie de la pregunta és jugar el joc de sempre. El que falten són preguntes i ells les fan.

Joey Rey: L'acte de la transgressió

Fa tot just dos anys, vas publicar el teu assaig *Votos de riqueza. La multitud del consumo y el silencio de la existencia*. Tu mateix el situes en la línia de textos emblemàtics del passat –com *La rebelión de las masas* d'Ortega y Gasset o *La sociedad del espectáculo* de Guy Debord– en què s'ha articular una crítica social i política d'un model democràtic que tendeix a trencar els vincles entre les persones i a aïllar-les. Quina hipòtesi hi defenses i quina novetat representa respecte dels autors citats?

El llibre, del qual s'està preparant l'edició francesa, analitza la nostra normalitat quotidiana com un sistema monstruós de separació, d'aversion, d'odi. Separació, alienació, discriminació: em sento a anys llum d'una mentalitat postmoderna, per la qual s'ha perdut el referent i tot val. Separació tant dels homes entre si com respecte del *sentit* de la terra, aquesta constel·lació d'éssers callats que ens envolta, per molt que ens declarem *ecologistes*. I això, *Votos de riqueza* ho fa, modèstia a part, amb tot luxe de detalls, més encara en aquesta nova versió. Aquest caràcter minuciós de l'anàlisi no deixa d'indicar, en un altre punt de contacte amb Tiquun, el grau d'*implicació* que aquest text manté amb la corrupció estructural present, amb el nostre integritisme violent, amb el nostre nihilisme de la indiferència. Crec que no es critica *des de fora*; des d'aquí, es fa una guerra, que és una altra cosa. Tal com insisteixo al pròleg i al llarg del llibre, solament tenint un peu a dins es pot treure el cap a fora. Tenim dues mans i dos hemisferis cerebrals i és necessari usar ambdós costats. Diguem que l'optimisme vital, que ens permet un *entrisme* en el majoritari, és la condició d'un pessimisme històric que faci efecte en els perfils del present, que permeti la seva mutació, la seva transformació. Sí i no simultanis al *regne de la tècnica*, diria Heidegger. *Còlera i serenor*, diria Deleuze, que pel meu gust és més actual, més útil per aquest present tèrbol.

–
“La meua idea és que, davant de la Xina, Rússia o l'enorme món de l'Islam –i també davant l'enèrgica vitalitat de Colòmbia o el Brasil–, ens hem quedat patèticament antiquats”

Aquí, hi podem trobar un nexa amb Tiquun?

En aquest aspecte virulent, *Votos de riqueza* manté una forta empatia amb la perspectiva *apocalíptica* de Tiquun. No en va, els cito bastant. Però també es diferencia d'ella seriosament. El meu llibre, precisament, critica de manera implacable l'ordre

FOTOGRAFIES:
Albert Garcia

polític i mental d'Occident des d'una relació metafísica amb l'existència, des d'una afirmació de la comunitat de la terra i de la finitud, aquest entorn de misteriosos éssers sense llenguatge. Em temo que tal relació, a aquests joves radicals francesos, els semblaria incomprensible, conservadora o potser excessivament *mística*. Ambdues posicions –la meua i la d'ells– són, diguem-ho així, filles d'Agamben. Però la meua manté una *escolta* del repòs i de la *contemplació*, una fidelitat a la *subversió* que és en si mateixa la singularitat de viure, aquí i ara, que a ells els resultaria massa *metafísica*. És com si ambdues actituds fossin descendents de Nietzsche, però una del Nietzsche encarnat en la figura del Lleó –que ha de tenir enemics i no suporta una bona relació amb la invisibilitat i la calma– i una altra encarnada en la figura del Nen, que sap que tot és joc, que l'estupidesa és necessària i que és necessari jugar amb ella... *Votos de riqueza* critica de manera extremadament violenta i incòmoda –no me n'amago– gairebé tot el que considerem normal i intocable. Però ho fa des d'una perspectiva de la finitud que és radicalment *antihegeliàna*. Vull dir, que creu fermament en el sentit de l'existència i, per tant, no necessita cap *superació* ni creure en una perspectiva històrica o revolucionària que ens *salvi*. En realitat, la meua crítica no pot suportar la idea d'una *solució* política. La *solució* que s'ofereix al meu llibre arrenca d'*empunyar la perdició*, d'empassar-se-la. No puc creure en cap sistema polític que no sigui abominable; cosa que no

treu, és clar, que no consideri urgent un canvi històric i cultural en el nostre món.

Més enllà d'Occident, manifestes una oberta simpatia per les que anomenes “cultures exteriors”. Ho pots explicar?

Les cultures exteriors són aquelles que titllem fàcilment d'endarrerides, no democràtiques, no respectuoses amb els *Drets Humans*... En definitiva, no individualistes, comunitàries. La meua idea és que, davant de la Xina, Rússia o l'enorme món de l'Islam –i també davant l'enèrgica vitalitat de Colòmbia o el Brasil–, ens hem quedat patèticament antiquats. En contra del que pensava Fukuyama, la caiguda del mur de Berlín aviat ens va abocar a un món on la nostra *globalitat*, tot seguit, es va mostrar patèticament provinciana. No fa falta més que un viatge una mica lliure a Sant Petersburg o a Casablanca per comprendre que, malgrat el nostre poder militar, som ridículs. *Votos de riqueza*, a través d'aquesta visió atrog del nostre camp de concentració, també és el convidat a un viatge latent, que espera rere la caiguda dels vels *universalistes* que ens aïllen.

–
“O tornem a recuperar una bona relació amb la finitud de la condició humana i un ‘subdesenvolupament’ que envolti el capitalisme i la democràcia, o estem empesos a una infelicitat creixent”

Així doncs, i per tancar, quina és la naturalesa de la teua proposta?

El fet que *Votos de riqueza* citi tant Deleuze, Foucault, Agamben o Nietzsche com Cioran, Jünger, Ortega o Baudrillard ja indica que, al capdavall, el meu llibre no creu tant en una revolució precisament política o ideològica sinó més aviat en una de *cultural*. Defenso un canvi radical de perspectiva, millor, de manera d'existir i de percebre. Un canvi que potser compatible amb els orígens espirituals d'Occident i fins i tot amb el capitalisme i la democràcia com a *instruments*. Per descomptat, no és compatible amb l'individualisme capitalista democràtic com a religió. O tornem a recuperar una bona relació amb l'*endarreriment* de l'existència, amb la finitud de la condició humana, un *subdesenvolupament* (analògic de la finitud) que envolti el capitalisme i la democràcia, o estem empesos a una infelicitat creixent, enmig d'aquest desert digitalitzat... i a guerres continuades amb l'exterior. No crec que aquesta sigui exactament una perspectiva d'extrema esquerra en estat pur, per bé que hi mantingui moltes concommitàncies.